

πολύ δρώντων μελών του κοινωνικού σώματος.

Πολλοί είνε οί παράγοντες εκείνοι, οίτινες ἐγκλείουν μεγίστην μορφωτικὴν δύναμιν καὶ οί ὅποιοι δύνανται νὰ ἐπιδράσῃσι λίαν τελεσφόρως εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινωνιῶν.

Ἐνταῦς ἐκ τῶν κυριωτέρων μορφωτικῶν παραγόντων εἶνε καὶ τὸ σχολεῖον.

Γεώργιος Σωτηρόπουλος
Καθηγητής

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΠΑΡΑΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΝ

Ὁ τρομερὸς παγκόσμιος πόλεμος, μεταξὺ τῶν ἄλλων φοβερῶν κακῶν ἄτινα ἐκλήροδοτήσε εἰς τὴν δύστηνον ἀνθρωπότητα, ἀτήκεν εἰς αὐτὴν τὴν ἐλαφρότητα τῆς καρδίας, τὸ ἄστατον τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὴν παραλυσίαν εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων.

Εἶναι γνωστὸν ὅποιαν σπουδαιότητα ἐνέχει ὁ καλὸς χαρακτήρ εἰς τὸν ἀνθρώπον διὰ τὴν κοινωνικὴν λειτουργίαν μιᾶς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Καὶ ὁμολογούμενως ἡ συνείδησις διὰ τὸν ἀνθρώπον καὶ τὴν κοινωνίαν ἐν συνόλῳ εἶναι ὅτι εἶναι ἡ πυξὺς διὰ τὸ πλοῖον καὶ τὸ ἐλατήριον διὰ τὸ ὄρολόγιον. Εἶναι ὅτι εἶνε ὁ ἥλιος διὰ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸ φῶς διὰ τὴν ἡμέραν. Ἡ Δημιουργία λοιπὸν εἰλικρινῶς συνειδήσεων καὶ ἐπομένως καλῶν χαρακτήρων, ἀποβαίνει ἡ πλέον σπουδαιότερα ἐνασχόλησις καὶ φροντίς τῶν ἱθυνόντων τὰ τῆς κοινωνίας, πάντοτε μὲν, ἰδιαζόντως δὲ καὶ κατ' ἐξοχήν, νῦν, ὅποτε ἡ ἐρημία τῶν συνειδήσεων καὶ καλῶν χαρακτήρων ἡμέρα τῆ ἡμέρα καταπλακτικῶς ἀφθαίνει, λόγῳ τῆς ἐπιπολαζούσης ἠθικῆς χαλαρότητος καὶ παραλυσίας. Καθόσον μόνον ἐπὶ τῶν αὐτῶ ὕγειων συνειδήσεων καὶ χριστιανικῶν χαρακτήρων δύναται νὰ στηριχθῇ κοινωνία μὲ ἀληθῆ πρόοδον καὶ πολιτισμὸν ἐπ' ἀγαθῶ αὐτῆς ταύτης, καὶ ὁλοκλήρως τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ σημερινὴ κατάστασις μιᾶς παρουσιάζει πλήθος κοινωνικῶν καὶ πνευματικῶν ἐρεπίπων. Ἡ δὲ θέα αὐτῶν μιᾶς δεικνύει ἀληθῆ κόλασιν ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας εἶναι ἔτοιμον κάθε φυτῶριον ἠθικῆς νὰ κατακλῆ εὐθύς ὡς ἤθελε προβάλλει ἀπὸ τὴν συρρίζουσα φλόγα τῶν ταπεινοτέρων ἀνθρωπίνων παθῶν ἄτινα ἐπικρατοῦντα παρὰ τοῖς πολλοῖς σήμερον ἀγωνίζονται παντοιοτρόπως ἵνα πᾶν ὑψηλὸν καὶ ἕλιον εὐρισκόμενον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀνατρέψωσι. Στρέψατε τοὺς ὀφθαλμοὺς σας ὅπου θέλετε: εἰς οἰκονόμοτε τάξιν ἀνθρώπων θὰ ἴδητε τὸν ἀγῶνα αὐτόν. Παντοῦ θὰ συναντήσητε τὰ δειγματα τῆς παραλυσίας τῶν συνειδήσεων. Ἐξετάζοντες ἀκόμη περισσότερο τὸ πρᾶγμα, θὰ πεισθῆτε ἀδιστακτικῶς πλέον, ὅτι ἡ φωνὴ τῆς ἀληθοῦς συνειδήσεως καὶ ἡ ἔκφρασις αὐτῆς—ὁ χαρακτήρ—ἐλλείπουσιν ἀπὸ πολλοῦ ἐκ τῶν περισσοτέρων ἐξ ἡμῶν. Καὶ ἐὰν δὲ ποῦ αὕτη ἐνυπάρχη ζητεῖται ἐπιμόνως γὰρ δυσφημισθῇ καὶ κατασκευοφαντούμενη νὰ ἐκλείπη ἐὰν εἶναι δυνατὸν καὶ αὕτη ἐπὶ τῇ προφάσει τῶν νέων περὶ συντηρήσεως τῆς ζωῆς νόμον καὶ μέσων, ἄτινα ἀποβαίνουνσι πολλάκις ἀντικρως ἐναντία πρὸς αὐτὴν τὴν ἠθικὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀτόμου τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας ἀκόμη. Ζητεῖται πρῶτον καταλλήλως

ἡ γλιαρότης τοῦ χαρακτῆρος διὰ διαφόρων μέσων, ἐνῶ συντελεῖται δι' αὐτῆς ἡ παράλυσις τῆς συνειδήσεως τὴν ὅποιαν ἀκολουθεῖ μοιραίως πλέον ἡ ἀπειμπόλησις πάσης ἠθικῆς τοῦ ἀτόμου ἢ τῆς οἰκογενείας διὰ τῆς τελείας πλέον περιμρονήσεως τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Ἡ νοσηρὰ αὕτη κατάστασις τοῦ τε ἀτόμου καὶ τῆς οἰκογενείας ἡτις ἀκολουθεῖ τὴν παράλυσιν τῆς συνειδήσεως μιᾶς εἶναι γνωστὴ ἐκ τοῦ καθημερινοῦ βίου. Ἡ ἀκατάχτητος διψα τῆς φιλοπλουτίας λόγῳ τῆς ὁποίας τὰ πάντα ἀρνούμεθα, καὶ τὰ καθ' ἡμέραν πολλαπλασιαζόμενα οἰκογενειακὰ καὶ κοινωνικὰ ἠθικὰ συντηρήματα καλυπτόμενα πολλάκις μὲ τὴν μάσκαν τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ μαρτυροῦσι περιτράνωσ τοῦ εὐρισκόμεθα. Ἡ ἀνύψωσις καθίσταται ἀναγκαία. Ἡ ἀνθρωπότης κουρασθεῖσα πλέον ζητεῖ τὴν πραγματικὴν εὐτυχίαν ἐνυπάρχουσαν ἐν τῇ ἠθικῇ αὐτῆς ἀνυψώσει. Τὸ ἔργον δὲν εἶναι τυχαῖον καθόσον ἀφορᾷ τὸν ἐξαγνισμόν τῆς ἔσω ἐνυπαρχούσης πνευματικῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.

Θὰ θελήσωσι λοιπὸν ἀρὰ γε οἱ δυνάμενοι νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἐνδοξον ταύτην ἀνύψωσιν νὰ ὀργανωθῶσι καὶ ἀγωνιζόμενοι τὸν εὐγενέστατον ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, πνευματικῶν ἀγῶνα νὰ προσφέρωσιν ἀνεκτίμητον ὑπηρεσίαν πρὸς τὰς σημερινὰς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων ἄτινας κατακλιζοῦσι, παντοσείδεις δοξασίαι καὶ ἀρχαί, μετὰ πνεύματος ὑλόφρονος καὶ ἡδονικοῦ;

Ἄνδρ. Παπαγεωργακόπουλος

ΚΟΣΜΟΛΟΓΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

(Η ΓΡΑΦΗ & Ο ΚΟΣΜΟΣ)

Ἡ Γραφή καὶ ὁ Κόσμος εἶναι αἱ δύο βίβλοι τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς κρατεῖ αἰωνίως ἀνοιχτάς πρὸς θεογνωσίαν. Ἡ μὲν Γραφή ἐγγράφη κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὸ δὲ βιβλίον τοῦ Κόσμου ἐγγράφη ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Τὴν γλῶσσαν τῆς πρώτης βίβλου ἐννοοῦν μόνον ὅσοι πιστεύουσι εἰς Χριστόν, τὴν δὲ γλῶσσαν τὴν ἐτέραν βίβλου ἐννοοῦν πάντες πλὴν τῶν πεπωρωμένων ἀρχαί καὶ τοῖς ὑποδειχθῆ ἀπλῶς τὸ πρᾶγμα. Διὰ τῆς ἐμπειρικῆς καὶ ἐποπτικῆς μεθόδου ἡ βίβλος τοῦ Κόσμου μιᾶς ἀνάγει ἐπὶ τὴν ἀίδιον δύναμιν καὶ θειότητα ὥστε μένει ἀναπολόγητος πᾶς ὁ μὴ ἀναγόμενος ἐκ τῆς Κτίσεως πρὸς τὸν Κτίστην. Δυστυχῶς ὁμως καθὼς ὑπάρχουν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀνθρωποὶ καὶ δὴ Χριστιανοὶ λεγόμενοι οἵτινες οὐδέποτε μέχρι θανάτου ἠνοιξαν τὴν Γραφήν ἵνα τὴν μελετήσωσιν καὶ δι' αὐτῆς ἀναχθοῦν καὶ ἐπικοινωνήσωσιν μετὰ τοῦ Θεοῦ, οὕτω ὑπάρχουν ἀπειρος περισσότεροι χριστιανοὶ οἵτινες οὐδ' ἄπαξ ἐφυλλομέτησαν μετ' εὐσεβείας τὸ βιβλίον τοῦ Κόσμου. Οὐδέποτε οἱ πλείστοι ἀπὸ τὰ ἐνώπιον ἡμῶν ἐξελισσόμενα ἠσθάνθησαν ἐνδόμυχον παλμόν πρὸς ἀνύψωσιν ἐκ τοῦ πλάσματος πρὸς τὸν Πλάστην. Οὐδέποτε ἐπὶ τῶν σκιῶν καὶ τῶν κατόπτρων τοῦ κόσμου τούτου οἱ πλείστοι ἀντελήφθησαν ἀναπαλλομένην τὴν θεῖαν μορφοῦ τοῦ Ἀναλλοιώτου. Οὐδέποτε ἠσθάνθησαν τὰ ἴχνη τοῦ πανταρχόθεν παρελεύοντος Θεοῦ. Καὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ νήπια τὰ ὅποια ἀνασκαλεύουν καὶ χαζεύουν μὲ τὰς εἰκόνας τῶν διαφόρων βιβλίων χωρὶς νὰ τὰς ἐννοοῦν ἀποδει-

κινούμεθα ανοητότεροι· διότι αυτά κάπως ασχολούνται με ταύτα· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην τέρψιν καὶ διδασκαλίαν ἀποκομιζόμεν ἀπὸ τοῦ πάντερον τοῦ Κόσμου διδόντων ἀλλ' ἀπομένει τοῦτο δι' ἡμᾶς δι' ἑσθέρᾳ ἀκατανόητος καὶ διδόντων ἐπὶ σφραγίσιν ἐσφραγισμένων. Ἰνα θερώσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν τὰς σφραγίδας καὶ ἀνοίξωμεν πρὸ τῶν ἐπιβαλόντων τῶν ἀγνωστων μὴ τὴν ὑπέροχον ταύτην τοῦ Κόσμου συγγράμην εἰς σειρὰν ἄρθρων ἢ ἀσχελῆθῶμεν μετὰ τὸν κόσμον ἐν συνδυσμῷ πρὸς τὸ θεῖον.

Ὁ Δαυὶδ, ὁ Σακευρᾶς, ὁ Μ. Βασίλειος, ὁ Θεοδώρητος, ὁ Κλήμης Ρώμης, ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ὁ Νύστης Γρηγόριος καὶ ἄλλοι ἐπεζητήσαν δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἐπὶ τὸ λαϊκώτερον καὶ ψυχαγωγικώτερον νὰ ἐμπνεύσουν εὐσέβειαν σταθερὰν καὶ θαθεῖαν προκυλλάτορας ἅμα τὰ πλήθη ἀπὸ τὰ βέλη τῶν ὕλιστων καὶ ἁθέων. Ἐὰν προχωρήσωμεν δὲ ἐκ τῶν ἀπλουστερων πρὸς τὰ συνθετώτερα καὶ ἐκ τῶν ἀτελεστερων ἐπὶ τὰ τελειότερα. Καὶ τέλος ἔὰν καταλήξωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ οὐρανοῦ τοῦτο δηλ. τοῦ μικροκόσμου ἀνθρώπου. Καὶ οὕτω ὁ μικροκόσμος μετὰ τοῦ μεγαλοκόσμου ἐν ἁρμονίᾳ ἔὰν μὴ δώσουν τὴν ἐμπρέπουσαν περὶ τοῦ Δημιουργοῦ μαρτυρίαν.

ΚΡΟΥΕΙ.....

Κάποτε εἰς νέος ἐγκατέλιπε πατέρα, μητέρα, ἀδελφούς, ἀδελφάς κλπ. καὶ ἀπεδήμησε μακρὰν. Ἀλλ' ὁ φιλοστόργος πατήρ του μὴ δυνάμενος νὰ ὑπομείνῃ τὴν στέργειν τοῦ υἱοῦ του ἐκείνου, τοῦ ἔστω καὶ τόσον διεφθαρμένου, ἔσπευσε πρὸς συνάντησίν του ἄν καὶ ἀπέχον χιλιάδας μιλίων. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ ἐξευλιστικῆς ταπεινώσεως ἐν τῇ πορείᾳ του ὁ δυστυχὴς πατήρ ἐφύλασεν εἰς τὴν πόλιν ἔπου κατώκει ὁ ἀγνώμων υἱὸς του. Μόλις ὅμως ὁ υἱὸς ἐκεῖνος ἀντελήθη τὸν καθίδρων πατέρα του ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν σπεύδει... διατί νυμίζετε; διὰ νὰ κλείσῃ τὴν θύραν ἵνα μὴ εἰσέλθῃ, ὁ πατήρ του! Ὁ πατήρ του κρούει, ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἀπαντᾷ. Καὶ πάλιν κρούει ἀλλὰ καὶ πάλιν σιωπᾷ ὁ υἱός. Δὲν ἀπεπίζεσται ὁ πατήρ ἀλλ' ἀρχίζει νὰ φωνάζῃ δυνατὰ «Τέκνον μου ἀνοίξον τὴν θύραν εἰς τὸν πατέρα σου» Οὐδεμίαν ἀπάντησιν «Τέκνον μου ἐπαναλαμβάνει ὁ ταλαίπωρος πατήρ ἄλλοθεν ἀπὸ τόσον μακρὰν ἵνα σὲ ἐπαναφέρω εἰς τὸν οἰκόν μου. Ἐὰν τὰ ξεχάσω ὅλα ὡς νὰ μὴ ἐφυγες ἢ σὲ ἀγαπῶ».

Οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἀπὸ τὴν ὡς λίθος σκληρὰν τοῦ υἱοῦ καρδία. Πόσον σκληρὸς καὶ ἀπάνθρωπος! Ἀλλὰ παρόμοιόν τι δὲν συμβαίνει καὶ μετὰ τὸν οὐράνιον Πατέρα μας; Διαρκῶς καὶ ἑκεῖνος κατελθὼν ἀπὸ τὰ ἀπέραντα τοῦ Οὐρανοῦ ὕψη δὲν κρούει πρὸ τῶν πυλῶν τῆς καρδίας μας; Αὐτὸς μὲ ψυχικὸν πόνον ἀνεκφραστον δὲν φωνάζει διαρκῶς «Ἄγετε τὰ παιδιά ἐλθεῖν πρὸς με;» Ἰπάρχουν ἄρκετοι τρόποι καθ' οὓς κρούει ἑκεῖνος! καὶ διάφορα τὰ ὄργανα δι' ὧν ἐνεργεῖ. Ἀντελήθημεν ποτὲ κανὲν τοῦ Κυρίου κρούσμα; Ἐδώσαμεν ἀπάντησιν; Τὸν ἐκαλέσαμεν νὰ συγκατοικήσωμεν; νὰ τὸν κάμωμεν φίλον, σύντροφον, συνδαιτηγμόνα; Μήπως καὶ ἡμεῖς τοῦ φερόμεθα ὅπως ὁ ἄνω νεανίας; Σκληρὸν τὸ λακίσειν πρὸς κέντρα φίλοι μου! Μὴ κωφεύωμεν ἰδοὺ Αὐτὸς διαρκῶς Κρούει.

ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ;

Ἡ πηγὴ τῆς θεριμαντικῆς καὶ φωτιστικῆς δυνάμεως τοῦ ἡλίου εἶναι εἰσέτι ἀγνωστος παρ' ὅλας τὰς μελέτας καὶ ἐκζητήσεις τῶν ἀστρονόμων καὶ φυσιοδιδόνων. Ἀπότινος προτάθη νέα θεωρία πρὸς λύσιν τοῦ ἀλύτου τοῦτου ζητήματος. Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ἡ δυνάμις τοῦ ἡλίου ἐγκείται εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ἀτόμων τοῦ καὶ οὐχὶ εἰς συνήθεις χημικὰς καὶ φυσικὰς ἐνεργείας. Ἡ ἀποσύνθεσις τοῦ ραδίου καὶ μόνον γεννᾷ τοὺλάχιστον 10 ἑκατομμύρια φορές μεγαλυτέραν θεριμαντικὴν καὶ φωτιστικὴν δυνάμιν ἀπὸ εἰσδηλίστε γινώστης, φυσικῆς ἢ χημικῆς ἐνεργείας ἢ συνθέσεως. Ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ ἐκτὸς τοῦ ραδίου ὑπάρχουσι καὶ μολύβδος καὶ ἡλιον ἄτινα εἶναι στοιχεῖα ραδιενεργά. Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ ἄλλα ἀγνωστα στοιχεῖα ὑπάρχουν ἐν τῷ ζωοδότῃ ἡλίῳ.

Διότι τὰ γνωστὰ δὲν ἀρκοῦν νὰ παραγάγουν οὔτε τὸ 1/4 τῆς θεριμότητος ἣν ἴδῃ κέκμηται ὁ ἀναξ τῆς ἡμέρας. Καὶ ἂν παρ' ὅλας τὰς ἐπιστημονικὰς προσόδους ἀγνοοῦμεν τόσον ἀπλὰ ζητήματα πῶς ἔὰν τολμήσωμεν νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀποδεικτὸν τὸ εὔσει ἀκατάληπτον πρόσωπον τοῦ Θεοῦ;

ΓΝΩΜΑΙ ΣΟΦΩΝ

2) Πᾶς ὅτ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν χρυσὸς οὐκ ἀντάξιός ἀρετῆς.

Πλάτων

3) Εἰς ἀνθρώπον ἀγαθὸν οὐδὲν κακὸν ὑπάρχει οὔτε ἐν ὄσῳ ἔῃ οὔτε μετὰ θάνατον.

Πλάτων

4) Ἡ ἀρετὴ καὶ μετὰ θάνατον λάμπει.

Εὐριπίδης

5) Ἡ ἀρετὴ ὅσον περισσότερον τὴν μεταχειρίζεσθαι τόσῳ περισσότερον λάμπει.

Εὐριπίδης

6) Ὅπλον μέγιστον τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἀρετὴ.

Σοφοκλῆς

7) Ἡ ἀρετὴ εἶναι ὃν ἀκούσιον, ἀδέσποτον καὶ παντὸς φόβου καὶ ἀνάγκης ἐλευθερον.

Χρυσόστομος

8) Οὐδὲν σεμνότερον καὶ βεβαιότερον τῆς ἀρετῆς.

Ἰσοκράτης

9) Ἡ ἀρετὴ εἶναι ὡφελιμώτερα τοῦ πλοῦτου καὶ χρησιμώτερα τῆς εὐγενείας.

Ἰσοκράτης

11) Τὸν μὲν ἀδάμαντα τὸ σχῆμα τὸν δὲ ἀνθρώπον ἡ πράξις κοσμεῖ.

Πλούταρχος

12) Μόνοι αἱ τῆς ἀρετῆς κτήσεις εἶναι βέβαιαι.

Εὐριπίδης.

ΘΕΙΟΝ ΚΥΡΗΓΜΑ

Ἐκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Παντοκράτορος γίνονται τρία κηρύγματα ὑπὸ τοῦ αἰδ. κ. Προέδρου τῆς Ο.Χ.Ε.Ν.Π. Τὰ δύο κατὰ τὰς δύο λειτουργίας τὴν πρώτην καὶ τὸ ἕτερον 4. μ.μ.